

EEN LANDWEERMAN AAN DE GRENS MET BELGIE

Herinneringen uit de mobilisatietijd 1914-1918.

door Kees van Kemenade

In de jongste afleveringen van dit tijdschrift werden enkele onbekende bronnen gepubliceerd. Schrijvers van elders bezochten Hilvarenbeek en stelden soms hun bevindingen te boek.

Vaak geven deze literaire bronnen een aanvulling op het beeld dat wij, uit archiefmateriaal, van een bepaald tijdperk hebben.

"Mobilisatie-herinneringen van een landweerman" is zo'n onbekende bron. Ze zijn opgetekend door een anoniem auteur, die zich slechts met de initialen J.B.S. liet aanduiden. Het boekje van slechts 32 bladzijden verscheen in 1916 in Amsterdam bij H.J.W. Becht. Een groot aantal linsneden zijn als illustraties opgenomen. Ze zijn van de hand van C.J.M. Acket.

Het verhaal is geheel op rijm gesteld. De verteller neemt afscheid van het vertrouwde Holland om zich met de "Eerste Compagnie" per trein naar het verre en afgelegen Brabant te begeven. Zeer geamuseerd beschrijft J.B.S. de bevolking van Brabant, voor hem mensen van een andere wereld. Er was voor de soldaten niet veel afleiding. Het bewaken van de neutraliteit betekende meestal wachtlopen.

Geïnterneerde Belgen, vluchtelingen uit het Belgische leger, gaven ook enige afleiding:

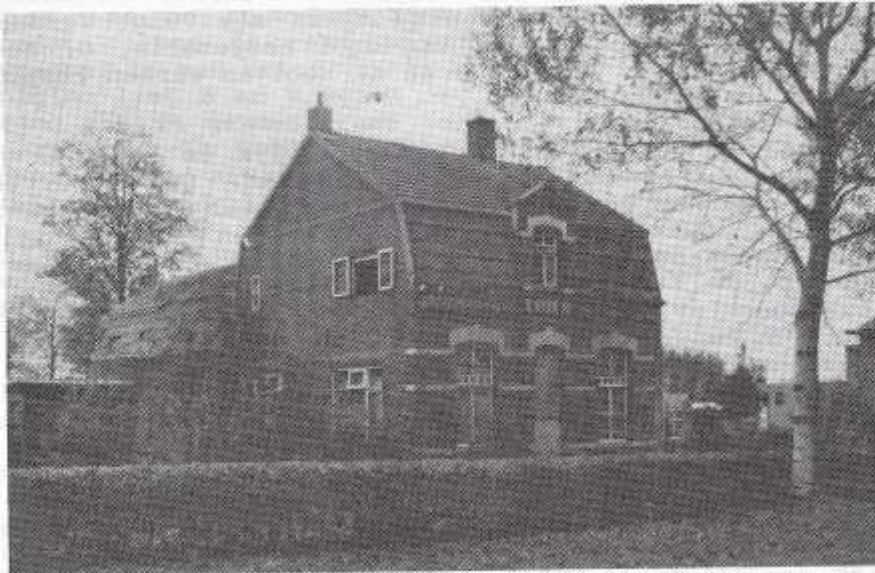
*Al klapten zij ook een andere taal,
Dat gaf allemaal niks, dat was immers egaal.
Zij gaven hun kuchies, hun koffie, tabak,
Sigaren en bier en fladerak.
De Belgen, zij zeiden: "Nous sommes des amis"
En de Hollandsche landweer knikte: "owie".
Verder geen woord, enkel een gebaar,
Maar de hoofdzaak was: ze begrepen elkaar!
Ze zeiden elkander zonder veel woorden,
Dat zij als wapenbroeders bij elkander behoorden.*

Om de conditie van de landweermannen op peil te houden werden regelmatig grote marsen gehouden. Bij de beschrijving hiervan staat een aardige lino afgedrukt van hoeve Erica. Het huis aan de weg van Tilburg naar Hilvarenbeek is niet meer bewoond en vervalt in snel tempo:

O, Erica, uw naam zal mij nooit doen
vergeten,
De schoenen, die de Compie bij jouw dak
heeft versleten!
Maar naast het eeuwigdurende tiraillee-
ren
Brak nu de tijd aan van 't marcheeren;
Met je spuit aan je schouder, en je
bokkie op je rug
Liep je voor plezier naar Hilvarenbeek
en terug.
Al had je 'n blaas aan je hiel als 'n
varkensblaas zoo groot,
Al zweette je in 'n te nauwe jas je bij-
na half dood,
Al liep je op schoenen zonder zolen of
hakken,
Nooit was dat een reden dat je je mocht
laten zakken.
De dokter en de kap'tein, ze waren zon-
der genade,
Of je wou of niet.... mee most je, aan
den staart der brigade!

Huize "Erica"